

SLOVENE

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošlj. na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:

Enostop. petlitvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenišli nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upraviništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
V sprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Letno zborovanje „Slov. kršč. soc. zveze“ v Mariboru.

(Dalje.)

Vzgoja voditeljev.

Poročevalec g. stud. phil. Marinko predlaga resolucijo: Socialno delo ne sme sloneti na ramah in na odgovornosti posamičnih oseb; zato se mora za vsako društveno in zadržno organizacijo vzgojiti čim največje število za vodstvo in nadzorstvo sposobnih oseb. Šola za vzgojo voditeljev bodi društveni odbor, ki naj sklicuje redne društvene seje, kajti te so prvi pogoj uspešnega delovanja.

G. G. milšek predlaga, naj društva prirede tekom zime kurze, v katerih se razlože članom društvena pravila, društveni zakon in shodni zakon itd. ter se tako pravočasno skrbijo za naraščaj društvenih voditeljev in da neha spanje nekaterih društev. Sprejeto.

Dr. Ehrlich želi, naj bi se oživotvorili vsakoletni par dni trajajoči poučni tečaj v Ljubljani, kamor bi društva pošiljala mladeniče, ki pokažejo sposobnost za društvene voditelje.

Dr. Krek: En tak tečaj imamo danes. Obljubljamo, da bomo želji g. dr. Ehrlicha ustregli. — Sprejeto.

Tudi predložena resolucija je bila soglasno sprejeta z dostavkom, da se „Zvezi“ nalaga, da ima pazno oko na delovanje društev z ozirom na podučne tečaje in predavanja. Kjer ni predavateljev, naj „Zveza“ od časa do časa poskrbi za take moči ali vsaj voditelje opomni na njih poglavito dolžnost.

Knjigovodstvo. — Higijena. — Zakonodajstvo.

Stud. iur. gosp. Mastnak, član slovenskega katoličanskega društva „Zarja“ je poročal:

I. Knjigovodstvo. Ne mislim knjigovodstva, kojega se poslužujejo veliki trgovci in veleobrtniki, ampak knjigovodstvo, popolnoma enostavno, ki je potrebno za vsakega kmeta in navadnega obrtnika. Za vse to zadostuje majhna knjižica, v katero si kmet ali obrtnik zapisuje svoje izdatke in svoje dohodke, v kateri si zabeleži vse, kar je storil v prid svojemu gospodarstvu, oziroma obrti. In zakaj vse to? Iz raznih razlogov je potrebno tako knjigovodstvo. Na podlagi gospodarske knjige, v katero naj bi kmet natančno zapisoval skozi celo leto, bode on najbolje izpoznal one vire, ki mu bodo prinašali največ dobička, izpoznal bo pa tudi one luknje, ki kmetu požro največ denarja. Tako si lahko pomnoži dohodke in zmanjša izdatke.

Še pomenljivejšje je knjigovodstvo za obrtnika, kakor tudi za malega trgovca. Tu je treba posebne natančnosti. Premnogokrat se komu krivično naloži osebni dohodninski davek; temu se lahko opomore z natančnim knjigovodstvom, po katerem se razvidijo vsi izdatki in dohodki ter končno čisti do-nesek.

Ker nima ravno naše ljudstvo vsled pomanjkanja obrtnih šol priložnosti, učiti se knjigovodstva, je pač nujno potrebno, da bralna, oziroma izobraževalna društva prevzamejo to nalogo ter s podučnimi kurzi podajo priprostemu ljudstvu nekaj jasnih, elementarnih pojmov o vprašanjih, tičočih se vodstva gospodarskih knjig.

II. Higijena. Snov o higijeni je tako obširna, da se moram pri tem kratko odmerjenem času oziirati le na najbolj enostavne točke. Govoril bom nekaj besed 1. o higijeni stanovanja, 2. o higijeni hrane in 3. o higijeni dela.

1. Stanovanje naj bo po možnosti prestrano, svetlo in suho. Snaga spada med prve pogoje za zdravo stanovanje. Sobe je treba zračiti — pozimi

— poleti — kako? Pri hiši je treba zdrave vode. Skrbeti je za dobro kanalizacijo, in ravno na to se pri našem kmetu zelo malo gleda.

Hrana mora biti za delavca tečna in mora preiti tudi v kri. Kuhati se mora lahko prebavljivo in ukusno in gledati na to, da v njej ni škodljivih snovi. Vsakdo pač ve, da je le jed do nasičenja telesu koristna, kar je več, škoduje. Tudi na temperaturo hrane je dobro paziti. Zelodec ne prenaša niti prevroče, niti premrzle hrane. Navadno naj se temperatura hrane, ki jo človek vžije, suče med 7 do 35 stopinj Celzija, za dojenčke med 35 in 40 stopinj Celzija. Povdarjati je tukaj tudi važnost ogledovanja mesa, ki ima večkrat mnogo škodljivih snovi v sebi.

Pridnost pri delu je le hvalevredna, vendar je treba tudi tukaj gledati, da človek ne dela čez svoje moči. V tovarnah se to večkrat zgodi. Delo čez uro. Gledati je na počitek in na redno spanje. Kolike važnosti je kopanje po delu, mi ni treba povdarjati, vendar se ravno v tej točki največ greši. Poleti naj bi se delavec kopal povprečno vsak dan, pozimi dvakrat ali vsaj enkrat na teden. Premladih otrok se ne sme navajati k težkemu delu, ker jih isto degenerira in zaostanejo v telesnem razvitku. Pri delu se okrepijo navadno le nekatere mišice, in to enostransko razvijanje škoduje organizmu. Delavec je v zgornjem delu močan, v spodnjem pa slab. Treba je torej i delavcem telovadbe.

Mi Slovenci, ki smo že od nekdaj vedno v boju z nasprotniki, bodisi da smo se borili z roko, bodisi z duhom, mi potrebujemo čvrstih in čilih ljudi, bodisi na duhu i na telesu. Ker pa po nekem starem pregovoru prebiva le v zdravem telesu zdrava duša, je najprej gledati na telesno zdravje in razvitek, potem je mogoče tudi duševni napredek. Zdravniki naj bi šli med ljudstvo in tam predavali, da bi tako ohranili ljudi pred to in ono boleznijo.

III. Zakonodajstvo. Mi živimo v času in pod razmerami, ko se je več ali manj vsakemu baviti s postavami. Ne samo jurist, ampak vsak priprosti človek mora vsaj v največjih potezih poznati zakonodajstvo, v prvi vrsti domače, občinsko in deželno ter tudi državno. Za vsakega kmeta in obrtnika je potreba, da pozna občinski red, volivni red, obrtni red, da se informira o postavah in zakonih, ki se izdani za deželo, v kateri prebiva. Treba je, da ve, kaj so občinski zastopi, kaj okrajni zastopi; da ve, kakšno nalogo imajo naši poslanci v deželnem in državnem zboru. Znano je, da nevednost v postavah ne opravičuje, da se človek ne sme sklicevati na to, da te ali ali one postav ne zna, da o tem zakonu ni vedel. Potrebno je torej, da se ljudje seznanijo s civilnim in kazenskim pravom, vsaj kolikor zahtevajo vsakdanje potrebe.

Jako važen je tudi pouk v poznavanju blaga. Naša konsumna in kmetijska društva uspevajo tu in tam precej slabo. Glavni vzrok je iskati v tem, ker nimamo pri takih društvih nastavljenih strokovnjakov voditeljev, ker se kupi mnogo slabega blaga, ki ne gre v denar.

Kjer je mogoče, naj bi se uvedel tudi pouk o kuhi in gospodinjstvu. To je naloga naših olikanih žen in gospej. Pri drugih narodih je v tem oziru drugače. Oni imajo šole, imajo poučne tečaje, kjer so od dežele ali od države nastavljene za poučevanje potrebne moči. Pri nas se vse to neodpustljivo zanemarja. Priproste deklice nimajo priložnosti, priučiti se kuhe in gospodinjstva, razun če gredo v mesto, kar je spo-jeno z velikimi stroški.

Veliko je torej dela na polju narodne izobrazbe. Kakor je dolžnost priprostega ljudstva, da si pridobi naklonjenost onih ljudi, ki mu lahko podajo duševne hrane, tako je sveta dolžnost teh zadnjih, ki so izšli iz naroda in se priučili temu ali onemu, da gredo zopet med ljudstvo in mu dajo svoje duševne moči na razpolago. Probuja

slovenskega naroda in njega povzdiga bode gotovo najlepše plačilo vsem onim, ki so delovali med narodom in ga budili. (Plosk.)

Gospa Manfreda, predsednica ženskega oddelka „Slov. kršč. soc. zveze“ je navdušeno pozdravila shod imenom deputacije ženskih članic, rekoč: Morda se komu čudno zdi, ko vidi danes sredi tolike množice moških tudi malo deputacijo ženskega spola. Zato sem prosila besede, da opravičim našo navzočnost. Ženski oddelki „Slovenske krščanske soc. zveze“ se ni mogel in hotel izogniti zborovanju, ki je tako silno važnega pomena ne le za organizacijo mož in mladeničev, temveč tudi za organizacijo ženskega spola, to pa tembolj, ker vidim danes na dnevnem redu tudi prevažno točko socialnega vprašanja, ki se tiče nas, namreč varstva žensk. S tem je pripravljalni odbor pokazal, da tudi prevažnemu ženskemu vprašanju posvečuje potrebno pozornost. Zato smo tudi me ženske prihitele danes sem, da vam, cenjeni zborovalci, v imenu vsega slovenskega krščanskega ženstva izrečemo svojo iskreno zahvalo, zato smo tudi med vami, da zlasti vrlim štajerskim delavcem na polju za narodno-gospodarsko osvoboditev ter za pravo krščansko izobrazbo, da tem slovenskim junakom izrazimo svoje simpatije, priznanje in občudovanje. Bog vas živi in ohrani tudi v bodoče na tem edino pravem potu! (Živio!)

Knjigovodja g. Podlesnik iz Ljubljane omenja: Kporočilo o knjigovodstvu, bi bilo pripomniti, da je predlog g. predgovornika, ki meri na to, da naj se uvede po vseh naših društvih pouk o knjigovodstvu, nad vse umesten. Za pouk, za učitelje in one, ki se hočejo učiti, pa potrebujemo knjige. Zato naj se naroči „Slov. kršč. soc. zvezi“, da preskrbi, da se napiše in izda v dogletnem času knjiga o knjigovodstvu in sicer najprvo o enostavnem, potem pa o dvostavnem knjigovodstvu z dodatkom o knjigovodstvu z ozirom na poslovanje naših društev. V poročilu o higijeni je omenil g. predavatelj tudi telovadbe. Danes ni mogoče tu govoriti obširno o pomenu telovadbe in njeni koristi za delavca, kmeta in gospoda. Govorilo se je že o telovadnem društvu, ki naj se ustanovi, govorilo se je o telovadnih krožkih, ki naj se priklonijo našim društvom. Predno pa nastopimo s temikrožki, potrebujemo enotnega sestava, po katerem se bodo mogli ravnanati voditelji krožkov in telovadci. Ne mislimo si bogato urejenih telovadnic, ne, zadovolimo se lahko s priprosto telovadbo, modro nebo nad nami je lahko strop naših telovadnic. Na vsak način pa potrebujemo enotnega sestava. Zato naj se naroči „Zvezi“, da preskrbi, da se napiše in izda enoten telovadbeni sestav in navodilo, primerno našim društvom. Ko bomo imeli tak sestav, potem bodo nastopili naši krožki in ne kot čuki, kakor se je pisalo, temveč zdignili bodo svoje peroti kot plosni orli, razpeli bodo naši mladeniči moči svojih krepkih teles, svojih plemenitih src in bistrih svojih umov nad lepo slovensko domovino. (Gromovito odobranje.)

Gospod Valenčič iz Ptujja želi, da bi se ne samo s knjigami, ampak tudi s praktičnimi zgledi vzgojevali knjigovodje. — Pri glasovanju so bile resolucije v zgoraj označenih točkah sprejete, nakar pristavi g. dr. Krek: Sedaj naj se pa zga-nejo naši gg. juristi in gg. zdravniki! Zgane naj se tudi takozvano „domorodno“ ženstvo, ki sicer nastopa v svili, kadar se pa gre za stik z ljudstvom, pa stisne nos. (Klici: Tako je!)

Predložena resolucija se glasi: Izobraževalna in strokovna društva naj goje v posebnih tečajih pouk v knjigovodstvu, higijeni in zakonodajstvu, tičočem se stanu društvenih članov. Kjer je mogoče, naj se uvede tudi pouk o poznavanju blaga; v društvih

za ženske pa o kuhi in gospodinjstvu. — Sprejeta je bila z dostavki gori omenjenih govornikov.

Socialni kurzi.

O uredbi socialnih kurzov je poročal dr. Krek. Ker se bomo s to točko še obširno bavili v posebnem članku, danes priobčujemo le resolucijo.

Poleg predavanj naj se snujejo vsaj pozimi po stanovskih in mladinskih društvih socialni kurzi, ki naj se v njih pregledno in sestavno obravnavajo primerne tvarine iz družboslovja in gospodarske vede. Za podlago služijo dobro resolucije drugega slov. kat. shoda.

Dr. Lampe: Socialni kurz bodi povsod začetek strokovne, gospodarske organizacije. Vsa gospodarska društva, ki se niso mogla razvijati, so propadla edino zaradi pomanjkujoče izobrazbe in socialne vzgoje. Preden hoče kdo kaj ustanoviti, naj torej najprej v izobraževalnih društvih pouči ljudstvo o bistvu krščanskega socializma, in šele ko so ljudje zreli za izvršitev idej, se naj začne z delom.

Gg. Gostinčar in Marinko izražata željo, naj bi društva od „Zveze“ dobila potrebna navodila in naj se v Ljubljani ustanovi kurz, kjer bi voditelji soc. kurzov dobili vsa navodila potrebna za vodstvo takih kurzov. (Sprejeto.)

Društvene zabave.

Poročilo urednika g. dr. Ant. Korosca o društvenih zabavah se glasi:

Kakor vsak človek potrebuje po urah resnega napora trenutke odpočitka, tako je tudi v vsakem društvu potrebno, da se nudi društvnikom zraven izobrazbe včas tudi zabava in vesela zabava. Dolgčasen je dan, kadar nam gorko solnce ne pokaže svojega obraza z neba, malo privlačne sile bode imelo tudi društvo, v katero nikdar ne prisije žarek veselja in poštene zabave. Slovenska krščansko-socialna zveza priporoča vsled tega tudi svojim društvom, da prireajo društvene zabave. Toda tudi pri prirejanju zabav in veselice gleda „Zveza“ na to in želi, da se vedno oziroma na končni smoter naše organizacije, namreč povzdigniti slovensko ljudstvo na višjo stopinjo krščanske omike. Izključeno je torej, da bi naša društva prirejala zabave, ki ne služijo nobeni višji ideji in nobenemu koristnemu namenu, kakor so n. pr. plesi, in za to mislim, da mi nepotrebnosti takih zabav v naših društvih ni treba dokazovati še s kakega drugega stališča. Vsaka zabava, ki se prireja od naših društev, naj ima marveč poleg golega razveseljevanja še tudi kaj izobraževalnega, blažilnega ali pa agitatoričnega značaja na sebi.

Odkar se je vsled zasluge Slovenske krščansko-socialne zveze začelo po Slovenskem tako lepo in plodonosno razvijati društveno življenje, se je s posebno ljubeznijo segalo po gledaliških predstavah. In če je pred 20 leti še bilo po Slovenskem mnogo župnij, kjer niso vedeli, kaj je gledališni oder in šje tem manj videli na njem gledališčno predstavo, je danes skoro ni župnije, kjer bi se že ne priredila kaka gledališna predstava in človek, ki še nikdar ni videl igrokaza, bo med Slovenci vedno redkejša prikazen. Zaman povprašujemo, ali se tudi med našimi sosedi tako godi, zaman iščemo po listih, ali tudi voditelji sosednih nam naredov tako skrbje za pošteno zabavo delavskemu in kmečkemu ljudstvu svojemu. Pa je tudi prav, da se tako rade prirejuje gledališne predstave, kajti s takimi prireditvami društvo najlažje doseže isti namen, ki ga naj imajo zabave, kar naenkrat skupaj, namreč izobraževalni, blažilni in agitatorični namen. Slovenska krščansko-socialna zveza je tudi v tem oziru razumela svojo nalogo ter začela izdajati „Zbirko ljudskih iger“. Zveza bo z izdajanjem nadaljevala, a prosi tudi slovenske pisatelje, da jo zalagajo pridno z dobrimi in primernimi igrami, osobito pa prosi svoje članice, naj si njene izdaje tudi skrbno naročujejo. Pri igrah stoji naša or-

ganizacija na stališču, da se prireajo v naših društvenih igrah z moškimi in ženskimi vlogami posebej, to pa iz pravnih pa tudi praktičnih krajevnih razlogov, ki jih ustvarjajo naše razmere. Glede nadaljnega izdajanja ljudskih iger pa bi imel nekdo željo do Zveze, ki so mi je izrazila nekatera spodnještajerska izobraževalna društva, namreč, da se v prihodnjem snopiču deda tudi navodilo, kako korake je treba storiti društvom pri oblasti za dovolitev iger, ki se nameravajo predstavljati, in da se objavijo tudi obrazci za potrebne prošnje.

Nobeno društvo, ki je v naši organizaciji, bi naj tudi ne zanemarljavo zabave, ki je eminentno blažilnega pomena, to je petje. Nam se je zdela ta stvar tako važna, da smo postavili za današnje zborovanje za ta predmet posebnega in večšega poročevalca. Za to lahko preidemo kar na nadaljnjo društveno zabavno sredstvo, ki je sorodno s petjem, četudi ne dosega njegove vzvišenosti, to je godba. Mislim pa tukaj na specifično jugoslovansko godbo, na tamburiranje. Tamburica je godbeni instrument, ki je naravnost ustvarjen za naše majhne društvene razmere, kajti priučenosti na to godalo ne dela mnogo težav, stroški za nakup godal in sekiric niso preveliki, zraven pa je tamburica tudi slovenskemu ljudstvu omiljena ter mu nudi mnogo prijetnega glasbenega užitka.

Jedna vrsta zabav pa se še v naši organizaciji doslej ni gojila, kolikor je vsaj meni znano, to je telovadba. Ogromna večina naših udov pripada kmečkemu in delavskemu stanu, torej onim stanovom, ki si morajo s trdim telesnim delom delavnik za delavnikom služiti vsakdanji kruh in ki so veseli, kadar pride nedelja, da si za en dan lahko odpočijejo od telesnih naporov. — Umevno je torej, da želja po telovadbi v naših organizacijah ni bila doslej še toliko, da bi ji bilo treba dati tudi zunanjo obliko v podobi kakaga telovadnega društva. Vkljub temu pa je Slovenska krščanska socialna zveza načeloma prijateljica telovadbe, pripoznava njen velik vzgojevalen pomen ter priporoča svojim društvom članicam, da ustanovljajo njeni somišljeniki telovadna društva, kjerkoli bi se izrekla želja po njih ali pa se pokazala celo potreba. Že z obstoječimi telovadnimi društvi bodo naša društva tudi vedno živila v prijateljskih odnosih, če v njih ne vlada našim načelom sovražno duh. Saj je tudi naš namen, da se ohrani naše ljudstvo pravno in telesno krepko ter da nastopa povsod srčno in pogumno.

Društvenim zabavam se smejo prištevati tudi izletit. To zabavo gojijo naša društva navadno na ta način, da obiskujejo zabavne prireditve sosednih društev, da prihajajo na okrajne društvene sestanke in na občne zборе S. k. s. zveze.

Veseli in življenjske bi zanesla v društveno življenje tudi šaljiva predavanja v vezani in nevezani besedi in žetletit bi bilo, da bi se pri izdaji pesmi in govorov, ki se prireajo, oziralo tudi na to potrebo naših društev.

Po Spodnjem Stajerskem, posebno po Slovenskih goricah so se vršila preteklo zimo sistematična predavanja ali nekaki poučni kurzi o občinskem volilnem redu. Taki kurzi se bodo nadaljevali ter razširili tudi na druge predmete. Vprašal bi tukaj, ali bi ne bilo dobro in velikega agitatoričnega pomena za naša društva, da bi se ob koncu takih poučnih tečajev prirejele posebne javne izkušnje, ki bi bile sicer za voditelje in učence velika naloga in muka, a za občinstvo vzvišena in idealna zabava, ker bi se veselili umstvenega napredka svojih sinov, bratov in prijateljev?

Vse te vrste zabav se podajajo navadno v posebnih prireditvah, ki so pristopne udom in neudom, in se imenujejo slavnosti ali veselice. — Majhne družabne igre, ki imajo namen, narediti udom bivanje v društvenih prostorih prijetno in jih odvracati od pohajanja gostiln in kavarn, našle bodo svoje mesto samo v društvih, ki se nahajajo v mestih, trgih, industrijskih krajih, sploh kjer je prebivalstvo na majhnem obsegu skupaj zbrano in ne po ure daleč raztreseno. Te družabne igre morajo biti kakor društvene zabave, vsaj neškodljivega značaja ter ne smejo vzbujati v človeku strasti po igri in zapravljanju. Najboljše pa je seveda, da iščejo udje društva družabnih zabav v svojih družinah, v krogu svojcev, in na to je tudi društvenike navajati.

Splošno in glavno pravilo za zabave po naših društvih pa mora biti, da ona niso namen našega društvenega delovanja, ampak le jedno izmed sredstev, katero naj naša društva priljubi udom in neudom. Naše delo je resno in vzvišeno, naša naloga je, zanesti pravo krščansko omiko in izobrazbo med najširje sloje našega slovenskega ljudstva. V tem delu nas naj zabave podpirajo, ne pa ovirajo. (Živahno pritrdjevanje)

G. Gmilšek se zahvaljuje „Zvezi“, da je izdala že lepo zbirko gledaliških iger, ki so oživele predstave po deželi. Zveza naj skrbi, da dobimo tudi primerne narodne

igre, ki bi povdarjajoč narodni moment vzlet iz slovenske zgodovine in iz današnjega življenja dvigale narodno zavest posebno ob mejah. — Štefe omenja, da so pričela nekatera društva prav po nepotrebnem banketirati. Mi ne potrebujemo banketov, ki ločevajo udeležence slavnosti. Proč s frakarskimi banketi! Svoje velike priredbe naj društva pravočasno naznanijo „Zvezi“, da se primerno uredi. Društvene zastave naj bodo cenene, ne predrage. Namestu dragih zastav, naj si društva omislje raje bogate knjižnice! — Dr. Krek pristavlja, naj se zastave naročajo doma. Bolje nič, nego zastave, ki so naročene na tujem! — G. Poljanec predlaga: Ker se gasilna društva velike važnosti v verskem in narodnem oziru, naj udeležniki skrbé zato, da se gasilna društva obvarujejo pogubljevega, političnega vpliva. — Vsi ti nasveti so bili sprejeti skupno z resolucijami, ki se glase:

Priporočamo tudi vse pripomočke, s katerimi se vzbuja veselje do društvenega življenja, zanimanje za pouk in gorečnost za delo. Tak pripomoček so primerne, urejene zabave. V njih se uspešno goji edinstvo in prijateljstvo med društveniki.

Pred vsem priporočamo zabave, ki vedre duha, obenem pa so tudi poučne in blažilne. Kot take zabave imenujemo petje, predstave iger, zlasti vzgojevalnega, blažilnega značaja.

Posebne naj se goje zabave, ki so važne tudi v zdravstvenem oziru, telovadba, izletit in za mlajše društvene člane igre pod milim nebom. — Za gojitev telovadbe naj se ustanove pri društvih posebni telovadni krožiti.

Društvene prireditve naj bodo skrbno pripravljene in dobro priučene, da se s tem vzbuja stremenje po napredku, vendar naj se ne goje nikdar v toliki meri, da bi se z njimi izgubil čas za pouk in delo.

Nova pomožna odbora „Slovenske kršč. soc. zveze“.

Na koncu dopoldnevnega reda sta se izvolila še pomožna „Zvezina“ odbora za Koroško in Tržaško.

Tržaški pomožni odbor je naslednji:

Tul Urh, škofijski tajnik v Trstu; Ukmar Jakob, kaplan v Rojanu; Furlan Andrej, kaplan pri sv. Antonu nov.; Slavec Ivan, dekan na Opčinah; Cok Anton, kaplan pri sv. Ivanu; Kosec Franc, stolni kanonik v Trstu.

V pomožnem odboru za Koroško so gospodje:

Kancler Vidovic; dr. Janko Brejc; Trunk, župnik v Beljaku; Meierhofer, župnik na Gozdanjah; Poljanec, župnik v Šent Juriju; Spök, predsednik del. društva v Podljubelju; dr. Ehrlich, kaplan v Celovcu; Resman, mizarški pomočnik v Celovcu; Stangl, organist v Smihelu; Lavrinč, kaplan v Prevaljih.

Po dopoldanskem shodu, se je na vrtu „Narodnega Doma“ vršil obed, pri katerem je dr. Krek o velikanskem navdušenju prebral došle brzojavke. Lepo je mladeničem govoril g. Fran Rajtar, slikar od Sv. Križa na Murskem polju. Popoldne ob 2 uri se je nadaljeval shod ob istotaki izborni udeležbi kakor dopoldne.

Prva točka popoldanskega dnevnega reda je bila:

Vzajemnost socialnega dela in gojitev duha vzajemnosti.

Vrli mladenič Fr. Zebot od Sv. Ilija je o tem poročal naslednje:

Ako resen opazovalec pogleda v zgodovino našega društvenega življenja, bode zapazil da se je izvršil v naših društvih velik preobrat, odkar je „Slov. kršč. soc. zveza“ zbrala pod svoje okrilje razna naša nepolitična društva, in so leta začela delati resno v smislu „Zvezinega“ programa. Prejšnja leta so nekatera naša društva sicer posamezno dobro delala, a vendar brez pravega, istinitnega uspeha. Temu je bilo vzrok pomanjkanje prave, enotne organizacije, pomanjkanje prave vzajemnosti v socialnem delu. Društva so taval brez pravega smotra in načrta in seveda brez pravih uspehov. Ko pa je pred nekaj leti „Slov. kršč. soc. zveza“ jasno in določno začrtala, kakoin zakaj da naj naša društva delujejo, takoj se je takorekoč oživila naša mila Slovenija, oživila pa predvsem najbolj ideja krščanska in slovenska, ki zasluži ime: ideja vseslovenska. Ne pomaga nam pa samo vzajemnost načrtov in programov, temuč najlepše se kaže vzajemnost tedaj, če vsa naša društva tudi v resnici delujejo po vzajemnih, tj. skupnih načrtih, skupnih programih! Vsako društvo mora delati, to je za njega življenskega pomena. Ako se v društvu ne dela, začne isto hirati in pešati ter kmalu tudi zaspi smrtno spanje, bolj pa ko se v društvu dela, tembolj krepko se razvija in tembolj ma je tudi zasiguran njega obstanek.

Gledati se pa mora na to, da društvo ne dela samo za se, ampak skrbeti se mora za to, da te delovanje pride v prid tudi drugim društvom. Ta namen ima vsa naša organizacija! Delo v naših društvih vodi v zajedno! Kar ima eno društvo dobrega, od tega naj imajo — kolikor je mogoče — korist tudi druga društva. Deloma pri nas v Slov. Goricah že delamo v tem smislu. Podučnega shoda enega društva udeležujejo se tudi udje drugih bratskih društev in sodelujejo z raznimi govori in predavanji. Na ta način se podpiramo vzajemno ko bratje in na ta način naši organizaciji zasiguramo obstanek našim društvom pa procvit. Misli izražene na teh skupnih shodih ne ostanejo na ta način samo v enem kraju, v krogu enega društva, temuč se širijo tudi dalje. Se večjega pomena pa bi bili shodi, ki bi se prirejali v takozvanih društvenih okrožjih (dekanija, sod. okraj). Shajali naj bi se voditelji ali pa tudi vsi odborniki dotičnih društev na določnem kraju, zdaj tu, drugokrat zopet drugod. Tu bi se spoznalo delovanje posameznih društev, tu bi se razpravljalo o njihovih različnih težnjah in zadevah. Na takih in enakih posvetovanjih društvenih voditeljev se najlože razmotriva, kako priti v okolišnim društvenim nedostatkom, najlože se pa tudi določa, kako bi posamezno pripomoglo svojim društvom do prave izomike in blagostanja. Če bi n. pr. kako društvo potrebovalo bodisi gmetne ali materialne podpore, tu bi se najlože o nujni pomoči razmotrivalo. S takimi shodi se je začelo v Slov. Goricah že letos.

Meseca januarja namreč je bil tak shod pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah kamer je došlo 19 odbornikov, ki so zastopali 6 bralnih društev. Začetek se je obnesel vrlo dobro, naj bi se pa tudi v tem smislu nadaljevalo.

Največjega pomena za vzajemno in enotno delovanje naših društev pa je osrednja zveza, t. j. „Slov. kršč. soc. zveza“ v Ljubljani. Kako mogočnovpliva na posamezna društva, kako omogočuje vzajemno in enotno delo, ter kako pospešuje delovanje društev, o tem pač nikde ne dvomi, kdor pazno zasleduje delovanje „Zveze“ v kratkem času njenega obstanka. Najboljši svedok, da „Zveza“ res vrlo skrbi za vzajemno delo naših društev, je lanski krasni manifestacijski shod na Brezjah, ki ostane nam vsem udeležencem v neizbrisnem spominu. — Društva pri „Zvezi“ kažejo hitro neko novo življensko moč; ona pa, ki niso pri „Zvezi“ osamljena in jako skromenjenjihnapredek. Ako tedaj društvo hoče uspešno, vzajemno z drugimi društvimi delovati in če hoče pospeševati pravo omiko v slovenskem in krščanskem duhu, tedaj ne sme in ne more ostati samo, ampak čimprej mora pristopiti k „Zvezi“. Naj bi tedaj na Slovenskem že ne bilo nobenega nepolitičnega društva, ki bi ne bilo pri naši „Zvezi“! Kajti v združenju, v slogi, v edinosti, v vzajemnosti je moč — velemoč!

Nekatera društva imajo za svoje ude posebne društvene znake. Ali bi morebiti ne kazalo, da bi naša „Zveza“, katere udje so raztreseni po vsej Sloveniji, ali bi ne kazalo, da bi „Zveza“ tudi za vse preskrbela in določila kak skupen društven znak? To vprašanje smo že štaj. „Zvezini“ odborniki lanske leto v neki seji razmotrivali. Kako lepo bi gotovo bilo, če bi Kranjec, Primorec, Korošec, Stajerec nosili vsi enaka znamenja, kot udje naj mogočnejše najpomembnejše in najvažnejše organizacije na Slovenskem! Kakor nas združuje skupen program, kakor nosimo v srcu vsi skupne, enotne ideje, tako kažimo tudi na zunaj našo bratovsko vzajemnost! To bi bila nekaka združena Slovenija! Gotovo je, da bi tako skupno znamenje zelo ugodno vplivalo na medsebojno vzajemnost in edinstvo posameznih udov. Usojam si zato predlagati, da bi se takoj danes tukaj o tem debatiralo in če mogoče, naj se že danes določi skupen društven znak, po katerem se bodo društveniki lahko medsebojno spoznavali.

Kakor za izobraževalna, ravno tako je pa vzajemno delovanje velike važnosti posebno še za delavska društva. Le vzajemnost in edinstvo, ter složne postopanje bo tudi njim pripomoglo do ugleda in napredka, le tako bodo dosegla svoje namene, svoje pravice! Duh vzajemnosti naj se kaže posebno še tudi v tem, da potujoči udje dobivajo podporo tudi v tujini, če so je v resnici potrebni, kakor se to zgodi n. pr. pri vzgledno organizovanih katoliških rokodelskih društvih. Delavci, tu pokažite svoje bratstvo, svojo medsebojno vzajemnost!

Sploh naj bi se delalo na to, da ima naša organizacija stik tudi z drugimi

mi organizacijami katoliškega duha. Vsakde naj bi spoznal vsa, vsaj važnejša katoliška društva doma in na tujem! Kako dobro je to za rokodelce, ki potujejo v tuje kraje, za izseljence, ki se hočeje stalno naseliti drugod, sploh za delavce, če tudi samo za nekaj časa iščeje zaslužka na tujem. Res, dobro je, če pride delavec med tuje ljudi, pa najde društvo, katerega namen in delovanje mu je že znano, — lahko se mu pridruži, ne da bi se mu bilo treba bati da bi izgubil vero, ali zatajil narodnost! Vrlo deluje v tem oziru Rafaelova družba, posebno za izseljence; v veliki nevarnosti so v tujini ženske, kako dobrodošla je v tem oziru spet družba sv. Marte in druga društva (sv. Nikolaja), kjer se brezposelno dekletke prevzame v oskrbo dokler ne dobi kake poštene službe. V tem oziru bi bilo jako dobro in priporočljivo, da bi „Zveza“ oskrbelasoznamek in popis takih društev doma in na tujem. Posebej pa bi se bile želeli, da se v naših društvih udje s predavanji podučijo, katero društvo bi jim na tujem koristilo, katero škodovalo v verskem in narodnem oziru. — Dovolite da končam! Površno sem označil, kako bi naj naša društva delovala vzajemno za prevzvišene naše ideje. Zborovalci boste mi pač oprostili, da nisem govoril dovršeno, kot bi se moralo o tem predmetu govoriti, a pomislite, da vam je govoril preprost kmečki fant, kateremu ni možno besedo Bogvé kake gladko in imenitno sukati.

Misli pa, ki sem jih izrazil, prišle so mi iz srca in upam, da najdejo tudi povoljni odmev. Končno še izražam željo, da bi „Zveza“ naša z vzajemnim delovanjem naših društev pripomogla našemu milemu narodu slov. do prave kršč. omike, da bi enkrat našemu ljudstvu zasijalo solnce boljše, srečnejše bodočnosti! V to pomozi Bog!

Zivela ideja naša!
Ideja slovenska in krščanska! (Gromovito odebravanje.)

Sprejeta resolucija se glasi:

Uspešno socialno delo najbolj podpira vzajemnost in edinstvo. V ta namen so potrebni redni sestanki društvenih in združ. voditeljev; potrebne pa tudi osrednje zveze. Priporočamo, naj se za člane stanovskih in izobraževalnih društev uvede zunanji znak, da se po njem društveniki lahko spoznajo. Za društva delavskih slojev bi bilo zelo umestno po zgledu kat. rokodelskih društev uvesti podporo potujočim članom skupne organizacije.

V posamnih društvih se mora tudi gojiti duh vzajemnosti s tem, da spoznavajo člani pomen in delovanje drugih društev skupne organizacije. Tako naj spoznajo važnost katoliških rokodelskih društev, Rafaelove družbe, društva sv. Marte, strokovnih društev itd., da se v slučaju, ko se izselijo z domačega kraja, vedo kam obrniti. Vzbudi naj se jim zavest, da povsod, kjer je mogoče, poiščejo društev skupne organizacije. Izda se naj seznamek takih društev doma in na tujem.

Dr. Krek je sprožil misel, naj „Zvezin“ odbor proučuje, kako bi se mogle uvesti medsebojno zavarovanje članov za slučaj smrti. Če bi vsak član ob smrti kakega člana naše „Zveze“ plačal en groš, bi dobila rodbina umrlega 600 gld. Naj se o tem društva povpraša in društva, ki so s tem zadovoljna, naj to „Zvezi“ sporoče ter naj se zvežejo v tej zadevi med seboj. Po daljši debati, katere so se udeležili Gmilšek, Gostinčar, župnik Jereb in dr. Korošec se je sprejel k resolucijam dostavek, da bi bilo zelo umestno uvesti podporo ob času smrti ter naj to stvar prouči društveni odbor.

Sprejel se je tudi dostavek, da se poleg „Društva sv. Marte“ tople priporoča tudi „Marijanišče“ v Mariboru in v Trstu „Zavod sv. Nikolaja“. — P. Kasijan je glede skupnega znamenja opozarjal na društvo slovenskih rudarjev v Hambornu, ki se znamenja ne bo moglo posluževati, ako bo imelo slovenske narodne barve. — Štefe je omenil, da se to društvo našega skupnega društvenega znamenja itak ne bo moglo posluževati, ker je v Nemčiji, mi imamo pa pravila samo za Avstrijo torej se pri izbiri barv, ne bomo mogli nanj ozirati. Stvar naj se prepusti društvenemu odboru. — Urednik dr. Korošec je izjavljal, da svojih narodnih barv ne bomo zapostavljali in jih tudi v svojem skupnem znamenju ne bomo zatajili. (Odebravanje.)

Zavarovanje.

G. Jak. Zemljič poroča: Slabi časi, slabi časi! Tako toži danes vse povprek, najsi bode to delavec obrtnik ali meščan. Posebno slabo godi pa se današnje dni — kmetu.

Država nalaga nam vedno večja bremena, čeravno je zemlja že izmolzena, in ne rodi več v tako obilni meri kakor nekaj; če hočemo, da nam kaj donaja, treba je pogosto si nabavljati raznih umetnih, čestokrat dragih sredstev. Če ima kmet kaj za prodati, ne nastavlja cene on, ampak mu njo že vnaprej nastavijo grabeljivi spekulant, ki pri tem oskubijo producenta in konsumenta,

sami pa si polnijo žepi z milijoni. Najhujše zlo pa je dandanašnji za kmeta — rekel bi — pomanjkanje kmečkih družin in kmečkih delavcev. Da bi se potrudila vlada pozvedeti o vzrokih razporeda kmečkih posestev v zadnjem desetletju, prepričala bi se, da je nad polovico posestev bilo razprodanih, — ne zaradi dolgov; ampak zaradi pomanjkanja potrebnih delavskih moči. In to ni čudno! Vse hiti in sili v mesto. Tam se izgubi in se njim prevečkrat le slabo godi, toda nazaj ne gredo. Kmečki delavec ni več v tako dobrem položaju kakor je bil nekdanj on namreč trpi s kmetom vred.

Da bi pa ljudje rajše ostali doma in pomagali kmetu pri delu, doseglo bi se to najbolje, če bi se vpeljalo zavarovanje, da bi delavci bili na stare dni preskrbljeni oziroma tudi za slučaj bolezni in smrti. Za izboljšanje slabega položaja glede pomanjkanja kmetijskih delavcev je to neizmerno važno.

Isto velja gledé domačega obrta. V tem oziru bi naj društvo storilo potrebne korake; kajti tudi tu velja geslo: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!

Kar se pa tiče delavcev po tovarnah in industrijskih podjetjih, pa vlada itak namerava vpeljati starostne preskrbnino za taiste po posebnih zavarovalnicah. V letih krepkih dene delavec nekaj na stran, tovarnar in delodajalec prispevata in tako je delavec, — ko mu odreče moči, po renti, ki mu je zagotovljena oskrbljen na stare dni.

Koliko revščine bi na ta način nehala, koliko solz bi se posušilo, koliko stroškov prihranilo občinam, ki morajo čestokrat onemogle delavce oskrbljevati. Občinske doklade, se itak morajo leto za leto zviševati, in se potrošijo večinoma vse za oskrbovanje onemoglih delavcev, zato pa je skrajni čas, da se v tem oziru nekaj ukrene, in mi moramo „Zvezi“ biti le hvaležni, da je to točko o zavarovanju vzela na današnji dnevni red, ter njo izkuša čem prej tudi uresničiti. — (Splošno pritrjevanje.)

Sprejeta je bila brez debate resolucija: Iz naših društev naj se tudi na kmetih in za domači obrt po možnosti razvijejo zavarovalne zveze za slučaj bolezni in smrti. Predvsem naj se pa za delavstvo izkuša rešiti vprašanje starostne preskrbnine.

Predsednik dr. Krek priporoča snovanje pomožnih blagajn, ki se lahko po zakonu osnujejo. Katoliška duhovščina ima tak „Emeritenverein“, socialni demokratje imajo več takih blagajn. Obliko določa zakon pod naslovom „pomožne blagajne“.

Gojitev narodnega petja.

Navdušeni glasbenik g. J. K. Čirič je podal naslednje poročilo:

S pesmijo k srcu,
S srcem k domovini!

Zbral sem si štiri točke, da Vam, dragi mi slušatelji, utemeljim v kratkih potezah veliki pomen narodnega petja.

1. Kje naj bi društva dobila sposobne učitelje.

2. Kako naj se poslužuje pečovodja učenja pri društvu, kjer še ni petja.

3. Kje dobiti potrebnih muzikalij, in

4. Lepota slovenskega petja ter njega učinki na naše ljudstvo.

Dragi Slovenci! V prvi vrsti mera gotovo vsako društvo skrbeti, ako hoče imeti petje, da si dobi sposobnega učitelja petja. Slovensko ljudstvo, naši vrlji narodni fantje in pridna dekleta kaj radi pojejo. Vešči gg. duhovniki, učitelji, a še najbolj organisti, ker zadnji imajo največ časa na razpolago, bi naj bili prava duša v vsakem društvu glede petja.

Vendar bi na tem mestu povdarjal, da gg. duhovniki, koji imajo mnogo vpliva na gg. organiste, naj jih vsodbujajo in tako navdušujejo poleg njihovega cerkvenega zbora še za svoje farane tudi v društvenem življenju vzgojevati narodno petje pri naši mladini!

Naša slovenska mladina je ukaželjna, vsled tega nikakor ne sme izostati med drugimi predmeti tudi „narodno petje“. Učitelj naj pa nastopa pri učenju petja tako, da si pridobi že pri prvi vaji srca učencev pevcev. To iz lastne izkušnje govorim, da je to mogoče s tem, da se takoj v začetku prične učiti lahke čveteroglasne narodne pesmi. Učenje naj bo v začetku le po posluhu. Ko pa znajo pevci zapeti že nekoliko pesmic, takrat pa naj učitelj ne pozabi, da je treba tudi podlage in to pevec zadobi, ako učitelj prične pozneje z učenjem teorije glasbe. Vendar predolgo pri vsaki vaji naj ne muči s teorijo pevca, ampak le nekoliko časa, a pozneje naj zopet zapoje po posluhu. Zagotovljen naj bo vsak učitelj, da si pridobi srca pevcev gotovo. Ko pevci znajo par pesmic čveteroglasno peti, o kako se jim zjasni obraz in srce se kar od veselja smeje, ko čuti neko posebno moč in ljubezen do lepe narodne pesmi. Petje razvedri vsako društveno zabavo, blaži človeška srca, ter probuja naše zaspance.

Kje dobiti potrebnih muzikalij? Da! Treba nam je tudi o tem izpregovoriti. Imamo hvala Bogu že mnogo pesmic harmonizovanih od naših slavnih skladateljev. Imamo

tudi že dve slov. pesmarici, kateri je izdala naša dična Mohorjeva družba. Moja želja in srčna prošnja bi bila, da bi omenjena družba izdala še tretji zvezek slovenske pesmarice in sicer najlepšega narodne pesmi zložene deloma za moški, deloma za mešani zbor.

Slavna slov. krščan. socialna zveza bi naj vplivala na to, in naša društva, kojih udje so gotovo vsi tudi udje Mohorjeve družbe, bodo gotovo to narodno pesmarico z odprtim srcem sprejeli. Gg. učitelji petja bi pa imeli dovolj gradiva za pouk in tako bi se širila narodna zavest ter ljubezen do milega slov. petja. Rekel sem, da hočem tudi govoriti končno o lepoti slovenskega petja in njega učinkih na naše ljudstvo.

Predragi Slovenci! Je li zmežen kdo popisati lepoto pesmi ako sliši lepo zbrano petje kakoga dobro vezbanega zbora? Kaj so pisali dunajski listi takrat, ko so naši dragi bratje Ljubljanci hodili na Dunaj s svojim pevskim zborom se zahvaljevat za velikodušnost in ljubezen ob času potresa v Ljubljani? Slovenska narodna pesem je Dunajčanom segla v globočino srca! Verjti skoraj niso mogli, da slovenski naš narod zna tako milo in lepo peti, da poslušalca kar omami. Dunajčani ne bodo nikdar pozabili milega petja Ljubljancov, kateri so si postavili časten spomin v dunajskih krogih. Lepota lepega zbranega petja, narodnega petja se ne da popisati! Toda, tudi pomen slovenske pesmi je velik! Petje izredno blaži človeka in lepa pesem otaja srca tudi od padniku. Njenemu vplivu se ne more ustavljati nihče! Lepota petja nadkriljuje vsako godbo na svetu.

Slavna izobraževalna društva naj torej v svoj delokrog med prve točke uvrste tudi narodno petje.

Zagotovljeni bodite, da bo društveno življenje pestalo tako živahno in prijetno, da boste komaj pričakovali zopetnega snidenja! Petje je prevažen činitelj za probujanje našega naroda. Petje pa nudi vsakemu društvu najplemenitejšo zabavo. Pesem lepo popevana navdušuje in oživlja celo društvo. Slovenska narodna pesem sega najbolj k srcu našemu ljudstvu. Vsakemu je drago čuti glas sladak, če se v petju blago združijo zbor krepak.

Gojimo torej slov. narodno petje med našo mladino, da spozna in ljubi ta biser zlati — narodno pesem! Petje ni le samo za zabavo, ampak gotovo prvi činitelj, s kojim se oživlja društveno življenje, vtrjuje, da ostane društvo zvesto in vztrajno v svojem delovanju. „Naprej torej slovenska srca, za slovensko narodno pesem!“ Grmi pesem krasna, dvigaj nam srce, zveni pesem glasna, čez doli, goré! (Burna pohvala.)

G. Marinko opozarja na zbirko g. Bajuka, člana „Sloven. dijaške zveze“, katero zbirko je izdala „Glasbena Matica“, ter ponavlja željo, naj društva pri nastopih goje narodno petje in ne težkih skladb. G. Gomilšek priporoča Ferjančičovo zbirko. Sprejeta resolucija se glasi:

Lepo ubrano petje je prevažen činitelj v probujanju našega naroda in nudi obenem najplemenitejšo zabavo. Vsako izobraževalno društvo naj bi zato imele svoj pevski zbor. Skrbi naj, da si pridobi spretnega pečovodja. V tem oziru naj bi bili vešči gg. duhovniki in učitelji, zlasti pa organisti v pomoč našim društvom. Slovenske narodne pesmi najbolj segajo k srcu našemu ljudstvu. Mohorjeva družba se naj zato naprosi, da kot III. zvezek „Slovenske Pesmarice“ izda „Najlepše slovenske narodne pesmi“ deloma za moški, deloma za mešani zbor. Dokler pa še teh ni, naj se ozira na sedaj obstoječe zbirke (Ferjančič, Bajuk) in se naj izbira najprimernejše.

Izseljevanje.

Dr. Lampe poroča o izseljevanju. Izseljevanje je posledica sedanjih gospodarskih in prometnih razmer. Izselilo se je v tridesetih letih 1870 — 1900:

Iz Italije . . .	3.500.000 ljudi
„Angleške . . .	3.350.000 „
„Nemčije . . .	2.354.000 „
„Irske . . .	2.203.000 „
„Avstrije . . .	1.370.000 „
„Spanske . . .	1.295.000 „
„Svedske . . .	763.000 „

To je torej že nekako preseljevanje narodov. Od 100.000 ljudi se je izselilo v zadnjih desetih letih:

Irci . . .	1960
Italijani . . .	700
Norvežani . . .	610
Skoti . . .	610
Portugizci . . .	530
Svedov . . .	460
Angleži . . .	450
Spanci . . .	420
Danci . . .	250
Svici . . .	160
Avstrijci . . .	138

Iz tega vidimo, da je izseljevanje splošen pojav v Evropi in so druge dežele še bolj prizadete, nego Avstrija. Zato se pa iz-

seljevanje ne dá preprečiti, pač pa se dá urediti.

V zadnjem času pa se je izseljevanje v Zedinjene države še zelo pomnožilo. — Od 1. julija 1903 do 30. junija 1904. je šlo iz Evrope v Zedinjene države 812.870 oseb, in sicer jih je dala:

Italija . . .	193.296
Avstro-Ogr. . .	177.156
Rusija . . .	145.141
Anglija . . .	85.860
Nemčija . . .	46.380
Sved-Norv. . .	51.571

V primeri z drugimi državami je torej avstrijsko izseljevanje silno poskečilo.

Avstrijsko izseljevanje pojasnjuje sledeči pregled:

Izselilo se je	1.1903.	1.1904.
Poljakov . . .	32.499	30.243
Slovakov . . .	34.412	27.895
Madjarov . . .	27.113	23.851
Nemcev . . .	23.597	22.507
Hrvatov in Slovencev . . .	32.892	21.105
Judov . . .	18.759	20.211
Cehov . . .	9.577	11.838
Rusinov . . .	9.819	9.415
Rumunov . . .	4.173	3.851

Število slovenskih in hrvaških izseljencev je torej primeroma jako veliko. Ženejo jih iz domovine neugodne domače razmere.

Vsled novega izselniškega zakona ameriškega se je zaprla pot delavskim proletarskim silam; zato je padlo število pri Slovincih in Hrvatih; pri judih in Cehih pa, ki izvažajo inteligenco, je poskečilo.

Izseljevanje je neka vrsta moderne kolonizacije, in tudi Slovenci se morajo izseljevati tako, da ne izginejo v tujini, ampak da tujo zemljo kolonizirajo, da tvorijo tam narodno skupino, ki ostane v ozki zvezi z domovino. Ohraniti si morajo svojo vero in narodnost, in ves slovenski narod, bodi razširjen kjerkoli, ostani ena kulturna celota.

Naloga naših društev je, izobraziti Slovence tako, da ne bodo hodili več v tujino kot sužnji, ampak kot kolonizatorji, ki širijo moč svojega naroda (Odobranje.)

Naši ljudje hodijo v tujino: 1. Samo za kratek čas, da se redno vračajo z službo, 2. za daljši čas, da se sicer res izselijo, pa se zopet vrnejo, 3. za stalno, da ne pridejo več nazaj. Na vse tri vrste je treba paziti in jih organizirati. Najprej je treba seveda urediti razmere v domovini, da se prepreči nepotrebno izseljevanje. Zato se naj:

1. Vse stori za tehnično in zadržno povzdigo kmetijstva, da se pomnoži produktivnost domače zemlje.

2. Domači obrt se naj zadržno organizira, da ne bo treba izdelovavcem krošnjariji, ampak da naravnost zadruga prodajejo odjemavcem.

Glede izseljencev se naj pa vse ukrene, da se obvarujejo moralne in gnotne škode in da ostanejo zvesti veri in narodnosti. Zato predlaga:

1. Po vseh župnijah in društvih se naj vodi statistika izseljencev, krajev, kjer bivajo, zaslužka, ki ga imajo, in razmer, v katerih živijo.

2. Izseljencem se naj priporoča, da gredo v kraje, kjer so že njihovi rojaki in imajo urejeno slovensko dušno pastirstvo in katoliška društva, ki se naj snujejo povsod, kjer je kaj Slovencev.

3. Ta društva naj imajo svoje zveze in naj goje najožji stik z našimi društvii v domovini.

4. Vsak izseljenec se naj obrne na zapupnika družbe „sv. Rafaela“, ki mu naj dá „Kazipot za izseljence“, iz katerega se pouči o potovanju in dobi najpotrebnejša mu navodila.

5. V vsaki župniji bodi zaupnik družbe „sv. Rafaela“.

6. V tujih škofijah se naj naprosijo škofje, da preskrbe slovensčine zmožnih duhovnikov, kakor je hvalevredno storil škof v Münstru na Vestfalskem.

7. Po večjih mestih se naj poskrbi za zdrava in pravno priporočljiva prenočišča. Sprejeto (Konec prih.)

Po vojski.

Mirovna pogodba.

Portsmouth, 5. sept. (Reuter) Mirovno pogodbo podpišejo pooblaščenici jutri ob 3. uri popoldne. „Matin“ in Reuterjev urad poročata o kratko naznačenih točkah mirovne pogodbe. Te so: 1. Med Rusijo in Japonsko zavlada prijateljsko razmerje, 2. Rusija pripozna japonske interese na Koreji, 3. Mandžuriji zapuste obe oblasti, 4. pravice Rusije na polotoku Liaotunu preidejo na Japonsko, 5. vse nerednosti v Mandžuriji so v trgovinskem oziru enakopravne, 6. mandžurska železnica se razdeli pri Kuančenu, 7. Rusija in Japonska vpeljeta v Kuančenu železniško zvezo, 8. ta zveza mora biti taka, da ne bo oviran skupni promet, 9. Rusija odstopi Sahalin do 50°, v la Perouse-cesti in tatarski ožini mora biti parobrodstvo

prosto, 10. določijo se pravice ruskih naseljencev na Sahalinu, ki obdržijo svojo narodnost. Japonska lahko odgnane zapodi, 11. Japonska dobi pravico ribarjenja, 12. Rusija in Japonska ebnovita prosto trgovinsko pogodbo, 13. določijo se stroški za vojne vjetnike, 14. pogodba je spisana v francosčini in angleščini; v slučaju sporov je francosko besedilo autentično, 15. pogodbo treba potrditi v 50 dneh, o dveh dodatnih točkah smo pa že poročali v včerajšnjih brzojavah.

Danes depoldne smo dobili iz Portsmoutha brzojavko, da je bila včeraj rusko-japonska mirovna pogodba podpisana.

Drobne vesti.

Dunaj, 5. septembra. Witte baje namerava sporazumljenje ruske vlade z angleško, francosko in japonsko z ozirom na Daljni Vzhod. — Angleži tega načrta ne marajo.

Peterburg, 5. septembra. Ministrstvo za zunanje zadeve potrjuje vest, da bo Rusija v Tokiu ustanovila redno zastopstvo, ravno tako bo Japonska imenovala za Peterburg zastopnika in izrednega ministra.

Peterburg, 5. septembra. Admiral Nebogatev namerava ostati v inozemstvu in je o tem že obvestil svojo rodbino.

Peterburg, 5. septembra. Po sklenjenem miru zapusti mnogo ruskih pomorskih častnikov svojo službo.

Pariz, 5. septembra. „Temps“ poroča, da mislita Ruska in Angleška glede Perzije in Tibeta skleniti pogodbo. „Temps“ prijema Nemčijo, ki je baje Rusijo nagovorila, da se je izkušala v Mandžuriji uveljaviti.

Notranje politični položaj.

Državni zbor. Ministrski predsednik je naznanil načelniku mladočeskega kluba, da namerava vlada sklicati državni zbor zadnji teden meseca septembra. Prva seja se vrši med 23. in 26. septembrom. Ministrski predsednik namerava obrazložiti svoje stališče o razmerah na Ogrskem, ako bo potrebno, nakar sledi politična debata. Nadalje rešijo (?) predlog o italijanskem vseučilišču, nato sledi prvo branje proračuna. Državnozbornemu zasedanju sledi potem šesttedensko zasedanje deželnih zborov, nakar bo zopet zboroval državni zbor. „Nar. Listy“ poročajo, da predloži vlada zbornici proračun za leto 1906, začasni proračun in zakonski načrt, ki pooblašča vlado za vsak slučaj.

Parlamentarna posvetovanja. Včeraj se je pričel Gautsch posvetovati z voditelji strank. Včeraj depoldne je govoril Gautsch eno uro in pol z dr. Pacakom.

Stalni obrtni odsek je včeraj odobril prvih šest odstavkov § 1 obrtnega reda ki razdeljuje obrti. Z malo izpremembo so odobrili tudi § 2. ki določa, da mora biti lastnik obrti samostojen. Odobrili so tudi § 12.

Nemška ljudska stranka se namerava na Dunaju organizirati po zapupnikih, ki izvolijo krajevno strankarsko vodstvo.

Kriza na Ogrskem.

Včeraj se je vršila seja izvrševalnega odbora združene koalicije. Sklenili so nadaljevati z vsemi sredstvi boj proti Fejervarjevi vladi. Izdali so izjavo, v kateri protestirajo, da se na shodih govori, kako preprečiti delovanje v zbornici. Sklenili so soglasno, da predlože zbornici predlog, ki stavi sedanje vlado na zatožno klop. Na dalje so izvolili odsek 5 članov, ki naj prouči vpračanje o splošni volivni pravici. Soc. dem. poslanec Mezöffy predloži v zbornici prošnjo za splošno volivno pravico, ki ima dozdaž že 450.000 podpisov.

Rusija.

Krvav pogreb v Kičenevem. Predvčerajšnjim se napadli policisti in dragonci pogreb neke uboge ženske, ki so je ubili postopaci. Med pogrebci je bilo mnogo judov in delavcev. Ranjenih je bilo mnogo oseb. Policija je odvedla ranjence v bolnišnico in zabranila pristop častniškim poročevavcem. Zaprli so petdeset oseb. Pogrebci so se hitro razkropili. Vojaške patrulje so zasedle mesto. — Zvečer je bilo mirno.

Trepov položaju. Trepov je izjavil, da se je izboljšal notranji položaj, ker so ustanovili gosudarstvenno dumo, kar ne ostane brez posledic na trgovino in obrt. Rekel je, da Buliginov odstop nikakor ni gotov kakor so tudi izmišljena poročila, da postane Trepov Buliginov naslednik. Trepov ostane le peterburški generalni gubernator.

Najvišje vojno sodišče ni pritrdilo kasacijski prošnji zaradi napada na dinaburškega pol. komisarja na smrt obsojenega Israela Persjne.

Dnevne novice.

O učiteljski obstrukciji piše sinočnji „Nared“, da je to „glasen protest proti klerikalni obstrukciji“, in grozi „klerikalcem, da če se takoj ne vdajo liberalcem, bo od strani učiteljstva „kmalu“ sledil še drugi korak“. Jelenec je povdarjal, da so liberalci in klerikalci edini v obstrukciji, bedasto liberalno glasilo pa izkuša tudi ta korak učiteljstva strankarsko izkoristiti — v škodo učiteljstvu. No „klerikalcev“ to pač čisto nič ne boli, če so liberalci neumni. Saj smo že izjavili, da ima učiteljstvo prav, ako se s skupnim nastopom bori za izboljšanje svojega stanja. A drugače je obstrukcija naletela na „višjem“ mestu. Uradni list prinaša poleg poročila, da dež. učiteljska konferenca po dogodkih v prvi seji ne bo več sklicana, danes oficijelno izjavo, ki jo tu priobčujemo: „Mi odkritosrčno obžalujemo ta dogodek, ker so se zastopniki učiteljstva s tem sami oropali najboljših priložnosti, predložiti svoje želje, kako izboljšati gmetni položaj učiteljstva, v konkretni obliki, drugič so se pa na nepremišljen način pregrešili zoper svojo izrecno dolžnost, udeleževati se deželne konference. Po določbah državne šolske postave in tozadevnih ukazih ni dano od okrajnih konferenc izvoljenim zastopnikom za deželno konferenco prosto, udeleževati se posvetovanj, ampak to so dolžni storiti. Zato se mora smatrati odpoved delegatov, da se nadaljnjih posvetovanj ne bodo udeležili, za postopanje, ki je prestop ek proti določeni, v postavi utemeljeni dolžnosti. Tega dejstva tudi v tozadevni resoluciji nikakor ne more izpremeniti opomba, ki pravi, da delegatje „s tem nikakor ne mislijo demonstrirati proti najvišjim šolskim oblastem“. Radovedni smo, kaj zdaj ukrenejo takojimenovani „učiteljski prijatelji“!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarja, da se vrši njena XX. redna velika skupščina v četrtek dne 14. septembra 1905 v St. Juriju ob juž. žel. po sledečem vsporodu: Odhod iz Ljubljane ob 5. uri 15 minut zjutraj. Po prihodu v St. Jurij ob juž. žel. ob 8. uri zjutraj. Ob 10. uri dop. sv. maša. Ob 11. uri zborovanje na prostem ali pa ob neugodnem vremenu v deški šoli. Po zborovanju skupen obed v prostorih g. Al. Neudla ob 1 uri. Po obedu razhod po St. Juriju in okolici, izlet na Botričnico ali sv. Rozalijo. Ob 5. uri pop. koncert na vrtu g. Neudla. Odhod iz St. Jurija ob 9. uri 15 minut. Radi obeda se je udeležencem zglašiti do 10. septembra pri podružničnem načelniku g. Franu Praunseis v St. Juriju ob juž. žel. Kuvert brez pijače stane 3 krone. — **Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.** V Ljubljani, 5. sept. 1905.

Reservisti kaznovani. Poveljstvo dopolnilnega okraja št. 17 v Ljubljani ima kaki dve leti sem navado, da kaznuje one rezerviste, ki pridejo na dan poziva k orožnim vajam za kako uro pozneje, vendar pa še v teku dopoldneva, na kraj zglaševanja, z večdnevni zaporom, a tako, da morajo odsedeti kazni po končani vaji. Tako je bilo kaznovanih do 60 mož 17. pešpolka samo pri zadnji vaji letos. Vprašamo sedaj vojaško oblast: Ali so te kazni opravilne? Posamezni rezervisti imajo čestokrat nad poldneva pešhoda, predno pridejo do bližnje železniške postaje. Vsak je že tako hudo prizadet, ker mora ob času največjega dela od doma, potem naj vsled nujnega opravila doma zamudi še vlak, in naposled naj bo še kaznovan, če se po nesreči zakasni za par ur! V nobenem vojaškem zakoniku ni določena ura, kdaj se mora točno zglaševati. Vojaški oblasti bodi torej povedano: Oni dan, na katerega se moštvo kliče k orožni vaji, niti ne šteje v dobo vaje, ampak je določen izključno za zglaševanje, oblačenje in oboroževanje rezervistov. Prvi in zadnji dan mora torej rezervno moštvo služiti več, kakor trajajo vaje in je za poljedelce že to zadostna kazen. Radi tega je kaznovanje ljudi, če se kdo za kako uro zamudi, iz navedenega vzroka ne-

opravičeno, a tudi—in to je glavno — nikjer utemeljeno!

— Odličen beneški Slovenec v Zagrebu. Ze nekaj dni biva v Zagrebu dr. Bruno Guyon, profesor na milanski gimnaziji. Dr. Guyon je odličen publicist italijanski in pe red u Slovenec, ki je ostal zvest svojemu narodu in materinski besedi. Napisal je slovensko italijansko slovnico, o kateri se je kaj pohvalno izrazil slavist prof. Vondrak. Kraljeva znanstveno-literarna akademija v Milanu mu je naračila, naj na milanski univerzi uredi tečaj za slovansko književnost. Ta tečaj je začel letos s predavanjem o ljubavnih pesmih Jugoslovanov, prihodnje leto bo predaval o junaških pesmih. Dr. Guyon je prišel v Zagreb, da proučava literarne odnose med Hrvatji.

— Brzjavko so poslali shodu svobodomiselncev v Parizu nekateri neodrešeni Tržičani in obenem svojim pariškim bratcem naznanili, da se je osnovalo „Društvo Svobodomiselncev“ v Trstu, „stari trdnjavi laiške misli“.

— „Slovenski Stajero“ pred sodiščem. Pred okrajnim sodiščem v Ljubljani se je imel te dni zagovarjati odgovorni urednik „Slov. Stajerca“, gosp. Križman, ker je bil sodišču naznanjen, da vkljub naznanilu, da list izhaja dvakrat na mesec, že od 23. julija ni izšla nobena številka več. G. Križman se izgovarja, da on ni tega kriv, temveč samo tiskar Lampret, ker ima vs o režije lista v svojih rokah in baje zaradi tega ne tiska lista, ker mu list še dolguje približno 1000 K. Razprava se je preložila v svrhu, da se pokliče kot pričča tiskar Lampret.

— Hrvatje na Prešernovi slavnosti. O udeležbi zagrebskega obč. zastopa na Prešernovi slavnosti je bila predvčerajšnjim v zagrebskem obč. zboru daljša debata. Samoupravni odbor je predlagal, da zagrebsko občino zastopajo trije občini, zastopniki; obč. svetnik Timet pa je predlagal devet zastopnikov. Ta predlog je tudi prodrl. Zagrebsko mestno občino bodo na slavnosti zastopali gg.: Ljudevit Hagenauer, Vladimir Krešič, Fran Svrljuga, Brusina, Broz, Hegediš, Holjac, Siebenschein in Vabič.

— Češki pevski kvartet iz Prage koncertuje sedaj v Ameriki.

— Novice iz Amerike. Pred Prešernov spomenik polože ameriški Slovenci venec. — Umrli je v Leadville Colo F. Stricelj, doma iz Ceremošnic na Dolenjskem. — Umrli je v Jolietu Stefan Vondčina, ki se je smrtno ponesrečil v Marseilles III.

— Poroka. G. Izidor Ostan v Bovcu se je poročil z gđ. Pino Fenzarijevo iz St. Mavra.

— Imenovanje v sodnijski stroki. Viši kancelijski oficijal Ferdinand Perhavec je premeščen iz Gorice v Trst. Gruntovničar v Gorici Ivan Rosman je imenovan višim kancelijskim oficijalom.

— Kot suplenta na goriški gimnaziji sta nastavljena prihodnje šolsko leto gg. Julij Nardin in Rudolf Lavrenčič, prvi za matematiko in fiziko, drugi za naravoslovje.

— O dvoboju v Celovcu se nam še poroča, da sta se dvobojevala stotnik artiljerije baron Aichelburg in dragonski nadporočnik Kinische.

— Osebne vesti. Stražmojster F. Simanek v Kočevju je stopil v pokoj in odšel s svojo rodbino na Češko. Njegov naslednik je Anton Bajec, dosedanji stražmojster v Ribnici.

— Političen učiteljski dnevnik v Srbiji. Ob priliki pred kratkim se v Belgradu vršeče XXII. učiteljske skupščine so se pretresavala nova pravila „Učiteljskega društva“. Razprave se je udeležil tudi profesor Ivan Krašević iz Pakraca kot gost. Predlagal je: Učitelji naj osnujejo samisvoj list pod gornjim naslovom, ki bi zastopal učiteljske interese. Poleg ostalih razlogov je navedel, da to ne bi škodovalo političnim strankam. Učitelji bi tudi še nadalje mogli biti strankarji, le lažje in svobodnejše bi branili svoje interese. — List se bo tudi najbrže res osnoval.

— Iznajdba. Soproga stotnika Kaučiča je dobila avstrijski patent za iznajden aparat, ki povzroči, da ostanejo kruh, vsakršno pecivo, testenina, sir, zelenjave narezane gnjati itd. popolnoma sveže. Kruh n. pr. ostane svež do 6 dni. Iznajdba je velikega pomena za vsako gospodinjico, zlasti pa za slaščičarje, prodajalce delikates, za kavarne in gostilničarje. Cena aparata bo jako nizka, tako, da si ga lahko vsakdo nabavi.

— Vsled zastrupljenja krvi je umrla na Igu 5½ leta stara hčerka nadučitelja g. Trošta. Neki mrčes jo je pil čil na prst.

— Blazni morilec. Posestnika Janeza Borštnarja iz Zavine, občina Kotreče, ki je umoril beračico Elizabeto Lunar, so izpoznali za blaznega.

— Z bicikla je padel v Gorici v ulici Leoni pek Ivan Jacob tako nesrečno, da se je takoj onesvetil. Pripeljali so ga v bolnišnico in je malo upanja, da ozdravi.

— Govor g. poslanca Povšeta o trgovinski pogodbi za Nemčije prinaša tudi „Gorica“.

— Umrli je v Inemestu bivši ravnatelj goriskega ženskega učiteljskega gospod Franc Hafner. Dočakal je 76. leto.

— Rimski grobovi. Pri zgradbi ceste iz Pomerja v Premontur v okolici puljski so našli pri cerkvi sv. Andreja več rimskih grobov.

— Dalmatinski deželni zbor bo sklican šele meseca januarja prihodnjega leta.

Ljubljanske novice.

Ij Srbi Prešernu. Profesor-sko Društvo srbsko položi na spomenik Prešernov lep, velik venec iz aluminija. Na vencu so trakovi v srbskih narodnih bojah: rdeči, modri, beli, z napisom: „Največem slovenačkom pesniku dr. Franji Prešernu — Professore Društvo — Beograd“.

Ij Slovanski gostje. Kr. češka univerzitet v Pragi bode na Prešernovi slavnosti tudi zastopana ter dospe v njenem imenu bl. g. vseučiliški profesor dr. Hlava s svojo gospe soprogo. Odlični češki učenjak se pripelje v soboto popoldne. — Češka pisateljica Gabrielja Preisova, ki je napisala že celo vrsto del iz življenja koroških Slovencev, dospe v Ljubljano k Prešernovi slavnosti. K slavnosti odkritja Prešernovega spomenika pride v soboto popoldne z brzovlakom ob ¼6. uri deputacija mesta Prage in sicer gg. župan Vladimir Srb, podžupan dr. Karl Gross mestni svetnik Václav Kasalický, stavbni svetnik Vratislav Pasovsky, cesarski svetnik Ferd. Vojte in občinski svetnik Antonin Svet. Z njimi dospe tudi poseben tajnik.

Ij Javna izkušnja „Dramatične šole“ bode v četrtek, 7. septembra, v areni „Narodnega doma“. Nastopijo učenke slovenske igralke gospe Avguste Danilove ter učenci gospoda A. Verovška. K tej izkušnji, pri kateri se uprizorje igre: „Ena se mora omožiti“, veseloigra v enem dejanju, „Bob iz Kranja“, burka v dveh dejanjih, in „Prijetno iznenadenje“, burka v enem dejanju, vabijo se poleg članov „Dramatičnega društva“ tudi vsi prijatelji in abonenti slovenskega gledališča. Pripominjamo, da je gospa Danilova pričela s podukom svojih 16 učenk šele pred mesecem. Želeti je, da bi bila udeležba čim največja! Z ozirom na razmere na Češkem in Hrvaškem je sedaj skrajni čas, da začnemo misliti na domačinarščaj, kajti s tujimi, četudi slovanskimi igralci si slovensko gledališče ne bo moglo več dolgo pomagati.

Ij Staro pešpot ob novem delu Bleiweisove ceste poleg tira južne železnice so zadnje dni zasuli in svet zravnali.

Ij Nadvojvodinja mimo Ljubljane. Danes zjutraj se je peljala skozi Ljubljano z brzovlakom v Miramar nadvojvodinja Marija Jožefa.

Ij Prijateljski sestanek slov. kat akad društva „Zarja“ bo v soboto zvečer ob 8. uri v restavraciji „pri zvezdi“.

Ij „Ljubljanske društvene godbe“ koncert se vrši danes v hotelu „Lloyd“. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina 40 vin. — Jutri zvečer je koncert društvene godbe v Svicariji. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstop prost.

Ij Za kruhom. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 100 Slovencev, 40 Hrvatov, 15 Crnogorcev in 16 Ogrov, nazaj je prišlo 5 Slovencev in 20 Hrvatov.

Ij Z rešilnim vozom je bila sinoči prepeljana v deželno bolnišnico neka neznana ženska. Zgrudila se je pred južnim kolodvorom nezavestna na tla. Kdo da je, se ne ve, ker ne more govoriti.

Ij Olepšanje nabrežnega zidu (škarpe) se povodom odkritja Prešernovega spomenika izvrši s pritrditvijo nove železne ograje.

Ij Pokopali so v ponedeljek gosp. Maksa Josina, mestnega učitelja v pokoju.

Ij Umrli so: Gospa Ana Wumer, rojena Pogačnik, vdova profesorjeva. — V ljubljanski bolnici je umrl Andrej Ručigaj, na katerega je padla smreka. — Umrli so: Jera Konc, delavka, 58 let. Ivan Simonovec, poštni sluga, 52 let. Ivan Sečnik, pekovski pomočnik, 30 let. Albina Westermair, delavčeva hči, 7 mes. Josip de Moratti, zasebnik, 76 let. Karol Kračman, delavec, 21 let.

Telefonska in brzjavna poročila.

Budimpešta, 6. septembra. Koalicija je vsled predloge o volivni preosnovi v veliki zadregi ter namerava vprašanje o po-

veljnem jeziku zapostaviti ter pričeti osebni boj proti ministrstvu, da s padcem ministrstva doseže navidezni uspeh. Koalicija bo potem prevzela vlado in uredila gospodarske zadeve obeh državnih polovic v sporazumu z avstrijskim drž. zborom. Za toliko časa bi bilo vprašanje o poveljnem jeziku zapostavljeno.

Budimpešta, 6. sept. Nekatere vesti trdijo, da se koalicija, bavi s kompromisom, po katerem bi se za sedaj zadovoljila z mažarskim polkovnim jezikom proti temu, da vladar da izjavo, da se mažarski poveljni jezik vpelje v gotovem roku.

Satmar, 6. sept. Toča je uničila vinograde, potem je pa zapadel sneg.

Dunaj, 6. sept. Pri srečanju „Boden kredit“ za l. 1889. je dobila glavni dobitke srečka serija 7781, štev. 36.

Bremen, 6. septembra. Liberalni učitelji so sklenili poslati bremenskemu senatu spomenico, kjer zahtevajo, naj se iz ljudskih šol odpravi verouk.

Trident, 6. septembra. Vsled beđe sta se vrgla v Adijo dva moška, ki še nista identificirana.

Berolin, 6. sept. V Nemčiji se kolera širi. V Brembergu je šest novih slučajev. V pruski državi je skupno 77 bolnikov in 27 mrtvih. V Rastenbergu je obolelo 22 oseb.

Berolin, 6. septembra. V Königsbergu je obolelo na kolero 10 pijonirjev. V viselski pokrajini se kolera vedno bolj širi. Zdravnikov pomanjkuje.

Lvov, 6. septembra. V Padež Narodovi je ozdravilo več za kolero obolelih oseb.

Helsingfors, 6. septembra. Tu je bila vržena bomba. Ranjena je bila ena oseba. Napadalec je pobegnil.

Peterburg, 6. sept. Vsa ruska inteligencastavka Advokati ne bodo prišli v sodišča, mestni uradniki ne bodo poslovali, ravnatoko tudi ne z zdravniki, ki bodo obenem odložili svoja mesta v sanitetnih oddelkih, inženirji in železniški tehniki in profesorji na vseh šolah bodo tudi stopili v stavko. V Rostoku ob Donu rezervisti niso hoteli na vlak. Zapodili so v divji beg vse vojake spremljevalce in vdrli v shrambe, kjer je žganje. Sele po dveh urah so jih ukrotili. Več vojakov in rezervistov je ubitih in ranjenih. Osemdeset zaprtih pomorščakov je ušlo iz kaznilnice sv. Mihajla.

Peterburg, 6. septembra. Iz Bakua prihajajo poročila o velikanskem požaru nafte, gori 300 fonten. Zaloge nafte, vredne 3 milijone rubljev, tudi goré.

Hamburg, 6. sept. Neka tukajšnja firma je dobila naslednjo brzjavko iz Baku: Klanje se z malim presledkom nadaljuje. Promet na kolodvoru je ustavljen. Velikanski je požar nafinih zalog. Pričakovati je še novih požigov.

Belgrad, 6. septembra. Kraljica Natalija je po kralju Aleksandru podedovanih šest milijonov podarila splošni bolnici v Belgradu.

Berolin, 6. septembra. V južnih pokrajinah kitajske provincije Kuransi so izbruhnili bokerski nemiri. Ameriški vojni tajnik Taft zato ne bo šel v Kanton.

Carigrad, 6. septembra. Bolgarski odbori Cončeve stranke pripravljajo veliko akcijo, da prestopijo mejo. Radi tega je Turška odredila močne vojaške priprave ob meji.

Berolin, 6. septembra. Komura je slovesno sprejel vse stanovnike hotela, kjer on biva, in je vsem stisnil roko. K sprejemu je prišel tudi Witte in njegovi tajniki.

Portsmouth, 6. septembra. (Reuter). Ko so podpisali ob 3:47 min. mirovno pogodbo, so ustrelili v mornariškem arzenalu iz topov. Iz Newyorka je došlo več ruskih popov, da opravijo slovesno cerkveno svečanost. Pogodbo je podpisal poprej Witte, potem Komura.

Peterburg, 6. sept. Hamburški in bremenski parobrodi, ki so v Libavi in Krenštatu, so dobili povelje, da odplevoje v Sasebo in ondi vkrcajo ruske ujetnike.

Izpred sodišča.**Izpred porotnega sodišča v Ljubljani.**

Po boj zaradi dekleta. V noči na 15. avgusta je klical Franc Zalar v družbi Janeza Zalarja in Franceta Borštnika pod oknom hiše posestnika Jakoba Korošca domačo hčer. Janez Bečaj 23 let stari posestnikov sin v Hruščah in fanta France Cimperman, France Sernel in France Kranjo so bili pa hudi na ene tri zaradi ponočevanja in klicanja na korajžo. Prišlo je do sporeka med Bečajom in Borštnikom, ter je Bečaj udaril tega s kamenom po levem senu, da se je na tla zgrudil ter pri padcu zadobil več lahkih telesnih poškodb. Na to sta pa fanta Cimperman in Sernel jela s palicami obdelavati Franceta Zalarja. Na vprašanje, zakaj ga tepo, ker je ravno tako fant, kakor drugi in, da se ne gane od mesta, če ga prav ubijejo, je vzel Bečaj Francetu Kranjcu leseno ročico, ki jo je imel ta slučajno v roki ter je ž njó udaril Franceta Zalarja tako močno po glavi, da se je takoj nezavesten zgrudil na tla, udaril ga je na to še enkrat po životu. Med tem so pa drugi fantje zbežali. Ker ni bilo Zalarja drugo jutro domov, jelo je mater skrbeti, kaj se je zgodilo s sinom. Popraševala je po njem in izvedela od fantov, da je bil v Bečajah napaden in poškodovan. Šla ga je iskat ter ga našla pol ure od kraja Bečaj proti Hruščarjem v nekem jarku ob stezi po strani ležati, govoriti skoro ni nič mogel. Ker ni mogel hoditi, so ga z vozom domov pripeljali. Reče je zaradi bolečin silno trpel in drugo jutro okoli 4. ure zaradi otrpnenju možganov umrl. Janez Bečaj popolnoma odkrito priznava uboj. Bečaj je bil obsojen na tri leta ječe. S to obravnavo je bilo porotno zasedanje zaključeno.

Štajerske novice.

š **Pomanjkanje stanovanj** občutijo v Mariboru.

š „**Sedanfeier**“ v Mariboru je posetilo, kakor pravi „Marburgerca“, okrog 800 oseb. To slavlje je bilo pač tako, kakor so vse njihove prireditve. Hajlalo se je, „Wacht am Rhein“ se je pela in pa Wastian je nekaj govoril. Kaj je govoril, tega „Marburgerca“ ne pové, ker „ji manjka prostora“ (!). No, brez večjih neredov pa se ti Germani niso mogli raziti. Zaželeli so si v svojem po alkoholu dvignjenem patriotičnem čuvstvu sovražnika, da ga porazi, kakor so bili poraženi Francozi pri Sedanu. Sovražnik je res kmalu prišel v osebi dveh avstrijskih dragonskih podčastnikov, ki sta došla na veselilni vrt nič hudega sluteč. Germani so se navalili nanju, iztirali iz vrta in 150 oseb ju je zasledovalo do frančiškarnov. Tu sta se pa vojaka ustavila in se branila. Neki Nemec je streljal nanju, a ni zadel vojakov, ampak svojega tovariša. Se le s pomočjo policije so ukrotili Germani vojaka in šli nazaj slaviti drugi „Sedan“ ter „ribat Salamandra“.

š **Nemški denuncijantje.** Zloglasna „Marburgerca“ denuncira nekega kadeta, ki je sedaj na počitnicah v St. Lenartu v Slovenskih goricah, ker se kadet ne zveni za nemško družbo, ampak občuje le s Slovenci. „Südsteierische Presse“ pravi k temu: „Iz te žalostne denunciacije lahko razvidi imenovani gospod, kako prav je imel, da se je izogibal take „nemške“ družbe.“

š **Izpraznjeno učiteljsko mesto** je na Gradnem ljudski šoli v Smarjeti pri Ptuj. Prošnje naj se vlagajo do 30. sept. na krajni šolski svet v Smarjeti, pešta Možganjci.

š **Proč od Rima!** V mesecu avgustu je v mariborskem okrožju odpadlo od katoličanstva k protestantizmu 87 oseb, 3 v Radgoni, 1 v Ptuj. Veli listi!

š **Vol ga je ubil.** Posestnik Strubegger, ki ima blizu Celja posestvo, je šel pretečeni ponedeljek v svoj hlev gledat živino. Tu pa se strga z verige mlad hud vol, ki dela spleh mnogo preglavic svojim hlapcem, in se vrže na posestnika ter ga obdeluje z rogmi in s čelom toliko časa, da revež ni dal nobenega znamenja življenja več od sebe. Le z veliko težavo so spravili besno žival od svoje žrtve. Zlomljena so bila Strubeggerja vsa rebra in dobil je tudi tako hude notranje poškodbe, da je čez dve uri izdihnil.

š **V Rogaški Slatini** je umrl posestnik Franc Schöbrl.

š **Vlak ga je povozil.** V soboto zvečer se je zgodila na mariborskem koroškem kolodvoru velika nesreča. Leta 1879. v Borovljah rojeni Ivan Just, zavirač južne železnice, je skočil na že pomikajoči se osebni vlak, ki vazi na Koroško ob pol 9. uri zvečer. Pri skoku pa ni priletel na stopnjico, ampak je prišel pod vlak, ki ga je takoj usmrtil. Ponesrečeni je služboval v Celovcu.

š **Smrtna kosa.** V Mariboru je umrla soproga c. kr. nadpaznika, gospa Antonija Jeglič. — V Mariboru je umrl pristav južne železnice, gospod F. Prednigg.

š **Ziva zgorela** je pri Sv. Ivanu ob Vinskem vrhu neka kmetica. Ko se je njen mož ponoči vzbudil, je zapazil ogenj v sobi. Hitro plane skozi okno na prosto. Pri tem pa je prišel v sobo sveži zrak in ogenj se je hitro razširil. Kmetica se je hotela tudi rešiti skozi vrata, a ji ni bilo več mogoče, zgorela je živa. Truplo so našli popolnoma sežgano.

š **Tiskovna pomota.** V včerajšnji notice o Wastianovi najnovejši kandidaturi se je vrinila pomota, da ga Mariborčani kandidirajo v štajerski deželni odbor. Samobsebi je umevno, da se mora čitati v deželni zbor.

Srbski prestolonaslednik v Sarajevu.

(Izvirno poročilo.)

Sarajevo, 29. avg. Sinoči je dospel sem srbski prestolonaslednik Djordje v spremstvu Luja kneza Vojnovića — Dubrovčanina, in 2 srbskih častnikov, potujoč iz Dubrovnika preko Bosne in Hercegovine v Srbijo. Prestolonaslednik bi bil prenočil tu, da danes v najstrožjem inkognitu pregleda Sarajevo in okolico. A to se ni moglo zgoditi, ker v celem Sarajevu ni eden ugleden hotel ni imel (?) proste sobe za srbskega prestolonaslednika. Prestolonaslednik je razumel, da so mu na ta način hoteli namigniti, da bi bosanski vladi ne bilo prijetno njegovo bivanje v Sarajevu in je takoj ob pol 10 uri nadaljeval pot v Beograd v mešanem vlaku. Tukajšnji Srbi obžalujejo, da niso o tem bili obveščeni, da bi priredili prestolonasledniku Djordju ovacije.

Poročila iz Srbije.

(Za včerajšnje številko prepozno došlo.)

Belgrad, 5. sept. Listi prinašajo navdušene članke o Prešernu, o slavnosti in o Slovencih, „mrtvi straži“ jugoslovanstva na severu. V meščanstvu je veliko zanimanje. Šeč za izlet je bil mnogobrojno obiskan. Govorila sta vseučiliška profesorja Jovanović in Dačić, poveljujoč Prešerna in kulturni napredek in borbo Slovencev. Akoravno je 10. septembra v Beogradu velika slavnost, vendar pride mnogo Srbov v Ljubljano.

Belgrad, 5. septembra. Poizkušnje topov se bodo vršile v samih tovarnah. Pri njih bo navzočih 10 častnikov.

Belgrad, 5. sept. Proglas prestolo naslednikove polnoletnosti bo svečan. Kralj bo pozdravil vojsko v dnevnem povelju in bo z govorom pozdravil tudi prestolonaslednika, ki postane poročnik.

Kupujte narodni kolek!

Mesto vsacega posebnega obvestila.

1807

Olga in Ema Wurner naznanejate vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem pritužno vest o smrti iskreno ljubljene matere, gospé

Ane Wurner roj. Pogačnik
c. kr. profesorjeve vdove

katera je danes 5. septembra ob 1. uri popoldne po kratki, zelo mučni bolezni previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 58. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb bo v četrtek, 7. sept. ob 3. uri popoldne, iz hiše žalosti, Marije Ter. cesta št. 4, na pokopališče k sv. Krištofu. — Svete maše zadušnice se bodo brale v župnijski cerkvi Mar. Ozn. v Ljubljani in na Bledu. — Prosi se tihega sožalja.

Ljubljana, dne 5. sept. 1905.

Zahvala.

Za obile dokaze gorkega sočutja med boleznijo in ob smrti nepozabnega jim sina, oziroma brata, svaka in strica, gospoda

Valerijana Prevca
bivšega asistenta c. kr. priv. južne železnice

za obilo spremstvo k večnemu počitku, zlasti pa za ginjačo petje pred hišo in na grobu, kakor tudi za mnogo-brojne, lepe vence, izrekajo najpri-srčnejšo zahvalo.

V Kranju, dne 5. sept. 1905.

1816 **Žalujoči ostali.**

Preprosto**stanovanje**

s hrane v Ljubljani od 15. t. m. do 1. novembra se išče

za eno pridno gluhonemo deklico, oziroma njenega brata. — Vprašanja na **M. Sitar** Prevoje p. Lukovca. 1811 1—1

Po zelo nizki ceni se prodaja**velika lesena baraka**

v Podhodu pri Bledu blizu zgradbe nove bohinske železnice. V baraki se je izvrševala gostilniška obrt in prodaja mešanega blaga. 1805 4—1

Natančnejša pojasnila daje lastnik **Anton Maver**, zaloga mengeškega piva v Lescah pri Bledu.

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani.

Št. 7124.

dne 23. velikega srpana 1905.

Razglas.

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje v nabavo potrebnih

desk, plohov, obročev, sodčkov, dog in premoga za leto 1906, ozir. 1907 konkurenčno razpravo.

Pismene ponudbe, vsaka pola kolekvana z 1 K, in opremljeno s pobotnico o 10 % varščini, zaračunjeni po zaslužku za leto 1905 in vloženi pri kaki c. kr. blagajni naj se dološijo najkasneje do dne 1. oktobra ob 11. uri popoldne na podpisano c. kr. tobačno tovarno.

Napis naj se glasi: „Ponudba za dobavo desk, plohov, obročev itd. k št. 7124/1905“.

Za leto 1906 se bodo potrebovale naslednje množine:

4 m dolge, 14 mm debele deske iz mehkega lesa, in sicer:

4000 kosov desk 19 cm širokih	9000 kosov desk 31 cm širokih
6000 " " 21 " "	6300 " " 33 " "
10000 " " 23 " "	5000 " " 35 " "
9000 " " 25 " "	1400 " " 37 " "
12000 " " 27 " "	300 " " 39 " "
11000 " " 29 " "	
Skupaj 74.000 kosov.	

4 m dolge, 20 mm debele deske iz mehkega lesa, in sicer:

1500 kosov desk 19 cm širokih	2200 kosov desk 31 cm širokih
4300 " " 21 " "	2000 " " 33 " "
4600 " " 23 " "	2400 " " 35 " "
1900 " " 25 " "	700 " " 37 " "
2700 " " 27 " "	400 " " 39 " "
2300 " " 29 " "	
Skupaj 25.000 kosov.	

1400 kosov 4 m dolgih 26 mm debelih in 316 mm širokih desk (mehak les)

500 " 4 " " 33 " " " 316 " " " " "

300 " 4 " " 40 " " " 316 " " " " "

500 " 4 " " 53 " " " 316 " " " plohov " "

100 " 4 " " 53 " " " 316 " " " (mecesen)

30 m³, 2 m dolgih, 53 mm debelih in 260 mm širokih plohov iz trdega lesa (hruška, javor)

50 kosov različnih desk iz trdega lesa.

40 m³ obsekanih hlodov različnih širin.

150 kosov hrastovih pragov 1.5 m dolgih, 19 cm širokih in 15 cm visokih.

4.000 kosov leskovih velikih obročev 3.5 m dolgih v zvezkih po 50 kosov.

15.000 " " malih " 2.5 " " " " 100 " "

300 kosov velikih bukovih sodov po 2 hl

1200 " hrastovih dog 116 cm dolgih

1000 " " 70 " " "

400 " bukovih " 80 " " "

25.000 metrskih centov premoga.

Potrebne množine za leto 1907 v približnem številu kakor v letu 1906 se bodo naznanile zalagateljem pred potekom leta 1906.

Zahtevana kakovost potrebnega blaga in oddajalni čas je razvideti iz posebnih dobavnih pogojev, katere so vsakemu v pisarni c. kr. tobačne tovarne na vpogled in mora ponudnik sporazumljenje z njimi v ponudbi izrečno potrditi.

Ponudbe se lahko glase na eno ali pa na dve leti.

Cene je postaviti posamezno za eno- ali dveletno oddajo v črkah in številkah loco c. kr. tobačne tovarne.

Ponudbe, katere so v zvezi s ponudbami drugih oddajalcev, kakor tudi konkretnalne ponudbe so nedopustne.

Sicer pa veljajo splošni pogoji za dobavo gospodarstvenega blaga št. 6363/1899, kateri so v c. kr. tobačni tovarni med navadnimi urami vsakemu na vpogled.

Ponudniki morajo sporazumljenje z njimi v ponudbah natančno izreči.

Razsodbo o vposlanih ponudbah si pridrži c. kr. glavno ravnateljstvo tobačne uprave na Dunaju, in ima tudi pravico, oddati oddajo posameznega blaga za eno ali dve leti.

Vsak ponudnik se zaveže s svojo ponudbo do končne razsodbe c. kr. glavnega ravnateljstva tobačne uprave in se tako odreče določbam § 862 a drž. zak. potem členov 318 in 319 trg. zak. glede na rok obvestila o končni razsodbi njegove ponudbe.

Zakasnelo došle in take ponudbe, katere ne odgovarjajo v polnem obsegu navedenim pogojem, se ne bodo vpoštevale.

POZOR! 1803 (2—1)

Slavnemu občinstvu iz Ljubljane in dežele se priporočam v najštevilnejši obisk povodom odkritja **Prešernovega spomenika**.

Zlasti opozarjam društva in korporacije iz dežele na to, da se bode z izvršnim pivom in pristnim vinom kakor tudi z najboljšimi gorkimi in mizlimi jedili najtočnejše postreglo in za goste pripravilo omizje za obed in večerjo, ako se vsaj dva dni prej oglasijo. V nedeljo popoldne ob 3. uri bode na prostranem vrtu koncert z zanimivim vspešdom, pri katerem sodeluje celjska narodna godba. — Vstopnina za osebo 40 vinarjev.

Za obilni obisk in naklonjenost se slavnemu občinstvu priporoča

Franc Remic, restavrater

„zeleni hrib“

Ljubljana — Dolenjska cesta 23.

Iz proste roke se prodaja posestvo

obstoječe iz hiše, novega hleva za 6 konj in 7 goved, njiv za 20 mernikov poseve, travnika 4 orale in gozda pri hiši. Zraven hiše je tekoča voda. Lahko se kupi tudi žaga, ker so v bližini bogati smrekovi gozdi. To posestvo se dá eventuelno tudi v najem za 8 let.

Natančneje se izve pri Lovru Muleju trgovcu na Podnjl Lipnici št. 27. pošta: Kamna gorica. 1808 3-1

Zahtevajte zastoj

in franko moj veliki, bogato ilustrirani glavni cenik z nad 100 slikami vseh vrst nikelnastih, srebrnih in zlatih ur z znamko Roskopf, Haba, Omega, Schaffhausen, Glashütte kakor tudi vseh vrst solidnih zlatih in srebrnih po levičnih tovarniških cenah.

Nikel. remont. ura K 3-
sist. Roskopf patent ura 4-
črna jekla rem. ura 4-
svic. izvir. Roskopf pat. ura 5-
Goldin rem. ura „Luna“ kolese 7-50
srebr. „Gloria“ 7-60
oklep. verižica z rinčico 11-50
na pero in karab. 15 gr. težka 2-50
ruska Tula nikel. rem. ura s sidro z „Luna“ kolesem 9-50
ura s kukovico K 8-50, budilka K 2-90, kuhinjska ura K 3-
švarcvaldeka ura K 2-
Za vsako uro štetas pismeno jamstvo!
Nikak riskol! Zamena dovoljena, ali denar nazaj!
Prva tovarna za ure **Hanns Konrad** v Mostu
1077 (Brux) št. 843, Češko. 100-23

Služba organista

zamore se nastopiti dne 1. okt. t. l. Plača je 600 kron, nekoliko naravi, drugo v denarju in prosto stanovanje. Postranski zaslužek s pisanjem in podukom v petju približno 200 kron. — Organist mora tudi nekoliko mežnariti. 1810 3-1

Župni urad v Hrušici (Istra.)

Dijaki

se sprejmejo 1797 2-1

na hrano in stanovanje

pod strogim nadzorstvom pri stranki brez otrok v sredini mesta. — Več se izve v upravnistvu našega lista.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

912 27

F. HITI

Pred škofijo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Gospodična poučuje v glasovirju

1757 3-2 in muzikalni teoriji

Kje? pové upravništvo tega lista.

Naravni dobri

brinjevec

1673 16-4

se dobi pri

L. Šebeniku v Sp. Šiški.

FR. BRESKVAR

knjigoveznica v Ljubljani
Ribji trg, poleg Frančišk. mostu.
priporoča

svojo na novo urejeno **tiskanje** **trakov za vence**, društvene trakove za zastave itd. in vsa spadajoča knjigoveška dela. Reklamne table v različnih barvah. Naročniki izven Ljubljane lahko dobijo zgotovljeno naročilo za prvi odhajajoči vlak, ker je tiskanje napisov za 100% ličneje in ohranjeno za več let od papirnatih nalepljenih črk in tudi ne dražje, nadejam se od slav. občinstva, vrtnarjev in trgovcev, ki se bavijo s predmeti trakov, cenjenega 1887 12-9 naročila.

Cene zmerno, solidna in točna postrežba.

Založnik c. kr. drž. uradnikov.

Ljubljana **J. KEBER** Ljubljana
Stari trg št. 9 Stari trg št. 9

priporoča svojo tovarniško zalogo 583 52-40

suknenega, platnenega in perilnega blaga
po izredno nizkih stalnih cenah.

♦♦ Potrebščine za krojače in šivilje. ♦♦

OZNANILO.

Na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani se prične šolsko leto za oddelke: šola za obdelovanje lesa, šola za umetno vezenje in čipkarstvo, javna risarska šola za mojstre in pomočnike, javna risarska šola za dame

dne 19. septembra

Nanovo vstopajoči učenci in učenke se morajo v spremstvu starišev ali njih namestnikov zglediti v ravnateljevi pisarni (Stari trg 34, Zatiški dvorec)

dne 16. ali 17. septembra

dopoldne od 9. — 12. ure ali popoldne od 3. — 5. ure.

Zimski kurzi za stavbne obrtnike (zidarje, tesarje in kamnoseke) se otvorijo dne 3. novembra. Vpisovanje se vrši zadnje 14 dni pred pričetkom kurza. Vsak kurz traja dva zimska semestra. Namen tem oddelkom je, pripravljati obiskovalce za zakonito predpisani mojstrski izpit v navedenih stavbnih strokah.

Šola za obdelovanje lesa ima **dveletni pripravljalni tečaj** za dečke, stojiče še v ljudsko-šolski obveznosti. Tečaj pripravlja za vstop v strokovne oddelke (mizarstvo, strugarstvo, rezbarstvo, kiparstvo in pletarstvo) ali pa za vstop v katerikoli obrt; v tem slučaju nadomešča spodnje razrede nižje realke.

Sprejemni pogoji I. na **šoli za obdelovanje lesa**:

A. V pripravljalni tečaj: I. letnik: Dovršena ljudska šola in starost 12 let, (do 31. decembra 1905). II. letnik: Znanje učne tvarine iz I. letnika in starost 13 let (do 31. decembra 1905).

B. V strokovne oddelke: Dovršeni pripravljalni tečaj ali meščanska šola ali pa tri razredi srednje šole (neugodni redi iz latinščine in grščine se ne upoštevajo); starost 14 let (do 31. dec. 1905).

C. V pletarski oddelke: Dovršena ljudska šola in starost 14 let.
II. na **šoli za umetno vezenje in čipkarstvo**: Dovršena ljudska šola in starost 14 let, izjemoma že 12 let (do 31. decembra 1905).

III. na obeh **javnih risarskih šolah** se sprejemajo učenci in učenke celo šolsko leto, kolikor to dopuščajo prostori.

IV. V **zimskih kurzi za stavbne obrtnike** se sprejemajo obiskovalci, ki imajo učni list dotične stavbne obrti in so stari najmanj 17 let.

V Ljubljani, dne 3. septembra 1905.

C. kr. ravnateljstvo.

1736 3-2

„Andropogon“ (Iznajditelj P. Herrmann, Zg. Poljskava.)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča sredstvo za rast las, katero nikakor sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena in zamajeno neškodljiva tekočina, ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno barvo. — Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 krone. Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gosp. Vaso Petričič-u.
V zalogi imajo tudi gg. U. pl. Trnkoczy, Anton Kane in Ernst Sark v Ljubljani, M. Rant v Kranju, in lekarna „Pri angelju“ v Novem mestu.

Preprodajalci popusti!

Odlikovan
z zlato kolajno in
časno diplomom
v Parizu.

603 104-41
ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani
Sv. Petra cesta št. 14

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo
zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Veliko presenečenje!
Nikdar v življenju več take prilike!
500 komadov
1815 3-1 **Za gl. 1-95.**

1 prekrasno pozlačena precijska ura z verižico, natančno idoča, za kar se 3 leta jamči, 1 moderna svilena kravata za gospode, 3 komadi ff. žepnih robcev, 1 eleg. prstan za gospode s ponarejenim žlahtnim kamnom, 1 dulec (ustnik) za smotke iz jantarja, 1 elegantna damska broža, novost, 1 prekrasno žepno toaletno zrcalce, 1 usnat mošnjiček za denar, 1 žepni nožek s pravo, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vsi iz 3 % duble zlata s patentiranim zaklepom, 1 par boutonov iz simli briljantov, zelo podobni, 3 šaljivi predmeti, ki vzbujajo pri mladih in starih veliko veselost, 20 predmetov, potrebnih za dopisovanje, in še čez 400 raznih predmetov, ki so v domačiji neobhodno potrebni. Vse skupaj z uro vred, ki je sama tega denarja, vredna velja samo gl. 1-95. Razpošilja proti poštenu povzetju ali če se denar naprej pošlje.

Dunajska centr. razpošiljalna tvrdka

P. Lust, Krakov št. 565.

NB. Za neugajajoče se vrne denar.

Vabilo

na
izvanredni občni zbor

posojilnice v Radovljici

registrirane zadruge z omejenim poročtvom,
ki se bo vršil

dne 14. sept. t. l. ob 3. uri popoldne
v **zadružni pisarni** s sledečim dnevnim redom:

1. Sklepanje o poročilu o izvršeni državni reviziji.
2. Izprememba zadružnih pravil.
3. Odobrenje službenega reda in pokojninskih ter odpravninskih določb za uradnike in služe.
4. Slučajnosti.

1809 1-1

Ravnateljstvo.

PRIZNANO NAJBOLJŠE OLJNATE BARVE.

NAJFINEJŠE TELEFON 154.

BARVE ZA UMETNIKE

DRA. SCHOENFELDA & KO. V DÜSSELDORFU

FINE OLJNATE BARVE ZA

ŠTUDIJE DRA. SCHOENFELDA & KO. V DÜSSELDORFU

(PUŠICA 20 VIN.)

MEČILA,

APARATE, BARVE IN PREDLOGE ZA

ŽGALNO SLIKANJE

VELIKO IZBIRO

LESENIM IZDELKOM

ZA VŽIGANJE IN POSLIKANJE IMATA

BRATA EBERL

TOVARNA OLJNATIH BARV,
LAKOV IN FIRNEŽEV

MIKLOŠIČEVA CESTA 6

LJUBLJANA.

ČOPIČI. — BRONCE. — KARBOLINEJ. — LIM.

FIRNEŽ LE IZ KRANJSKEGA LANENEGA OLJA.

920

TUZEMSKI IN INOZEMSKI LAKI.